

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Pardubice

Inspekční zpráva

Základní škola, Chrudim, Školní náměstí 6

Školní náměstí 6, 537 01 Chrudim

Identifikátor školy: 600 090 213

Zřizovatel: Město Chrudim

Adresa městského úřadu: Resslovo nám. 77, 537 02 Chrudim

Školský úřad: Poděbradova 842, 537 02 Chrudim

Termín konání orientační inspekce: 23. - 25. říjen a 30. říjen 2000

Čj.	101 241/00-5111
Signatura	oj1cu101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola je zálohovou organizací. Ve všech ročnících se vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola schváleného MŠMT ČR čj. 16847/96-2 dne 30. dubna 1996. MŠMT ČR čj. 16847/96-2 dne 30. dubna 1996. Výchova a vzdělávání se uskutečňuje ve dvou samostatných budovách. V budově „A“ se vzdělávají žáci druhého stupně, v budově „B“ žáci prvního stupně. V budově prvního stupně zároveň pracují ve velmi stísněných prostorových podmínkách tři oddělení školní družiny.

Základní škola využívá jen omezený počet výukových prostor, které odpovídají modernímu pojetí vyučování v odborných učebnách. Je zřízena počítačová učebna, kde mohou žáci využívat internet, cvičná kuchyň, školní dílna a jazyková učebna. Další odborné pracovny ve škole nejsou. V budově není vyčleněna sborovna, všichni učitelé sídlí v kabinetech. Výuka tělesné výchovy probíhá na základě dohody obou vedení škol z větší části v přilehlé zvláštní škole. Výchovně vzdělávací proces probíhá v 18 kmenových třídách s celkovým počtem 447 žáků. Ve škole pracuje 23 pedagogů. Na prvním stupni se celkem 7 dyslektických asistentek věnuje dětem s vývojovou poruchou učení.

Cílem inspekce bylo posouzení a hodnocení aktuálního stavu výchovně vzdělávací činnosti a řízení školy. Na žádost MŠMT bylo provedeno zhodnocení problematiky šikany.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Časové dotace sledovaných předmětů odpovídaly deklarovanému vzdělávacímu programu. Všichni učitelé zpracovali tematické plány svého předmětu, při nichž vycházeli z osnov a učebního plánu školy. Případné změny a úpravy jsou zaznamenány v sešitě příslušného metodického sdružení.

Hodnocení kvality vzdělávání v 1. - 5. ročníku

Na prvním stupni byly sledovány vyučovací hodiny českého jazyka, prvouky a vlastivědy.

Učivo bylo žákům předkládáno v logickém sledu a v návaznosti na předcházející lekce. Ve většině hodin byly stanoveny přiměřené výukové cíle, které zohledňovaly aktuální stav třídy.

Z jedenácti sledovaných hodin bylo osm vedeno odborně a pedagogicky způsobilými učitelkami. Další dvě disponují odbornou a pedagogickou způsobilostí pro druhý stupeň a jedna dálkově studuje. Neúplná pedagogická a odborná způsobilost se projevila nízkou úrovní výuky v hodině vlastivědy ve čtvrté třídě. Sledovaná výuka probíhala v kmenových třídách, s funkční výzdobou, která dotvářela příjemné prostředí tříd. Malé prostory některých učeben ztěžují pohyb žáků po třídě. Tento nedostatek je kompenzován o přestávkách, kdy žáci využívají volného pohybu po chodbách. Psychohygienické zásady byly ze strany vyučujících zohledňovány v jednotlivých hodinách v různé míře. V hospitovaných hodinách měli žáci k dispozici aktualizované učebnice, učební texty, názorný obrazový materiál a materiál vlastní výroby učitelů.

Pestrost a rozmanitost forem a metod výuky byla ve sledovaných hodinách využívána v závislosti na pedagogických zkušenostech a metodické zdatnosti vyučujících. V hodinách českého jazyka učitelky zopakovaly a procvičily množství mluvnických jevů, vyvozovaly učivo v logických souvislostech. Tři sledované vyučovací hodiny byly skladebně velmi pestré, charakteristické bylo střídání metod a tedy i činností žáků. Učitelky praktikovaly zajímavé formy zkoušení, principy skupinového vyučování apod. Během výuky byl žákům podle pokynů vyučujících umožněn pohyb po třídě. Ve zbývajících hodinách převažoval řízený rozhovor,

práce s učebnicí a namnoženými připravenými texty. Předkládané učivo bylo přiměřeně náročné, opíralo se o poznatky z minulých lekcí.

V hodinách prvouky byly využívány názorné pomůcky, výklad nového učiva vycházel ze znalostí žáků. Žáci měli možnost vyjádření vlastních zážitků a zkušeností, aktivní přístup byl podporován pestrými činnostmi. Učitelky zdařile propojily teorii s praxí v dané oblasti. V organizaci hodin bylo pamatováno na dostatečný prostor na procvičení učiva. Při výuce byl patrný ze strany žáků zájem o předmět.

Organizace hospitované hodiny vlastivědy postrádala účelné řízení, efektivita pomůcek a připravených materiálů byla velmi nízká. Vyučující měla snahu o navození vzdělávacích aktivit, ty však nebyly vždy adekvátní stanovenému cíli a vyučovacím obsahu.

Ve většině hodin bylo zřetelné formulování cílů na začátku hodiny. Ústní zkoušení u tabule se ve sledovaných hodinách nevyskytovalo. Při slovním hodnocení žáků byly zohledňovány jejich individuální dispozice, snaha a pokrok byly oceněny. Přiměřené využívání pochval bylo motivujícím prvkem ve většině hodin. Kladem zhlédnutých hodin byl přátelský a vlidný přístup většiny učitelek k žákům. Učitelkám záleželo na tom, aby žáci pochopili učivo, jejich individuální přístup k jednotlivým dětem zaručoval v případě potřeby přiměřenou pomoc.

ČŠI sledovala 11 vyučovacích hodin, z nichž 10 bylo hodnoceno stupněm příkladný až průměrný, jedna vyučovací hodina měla převahu negativ. Vzhledem k tomu, že výrazné negativní zjištění bylo pouze v jedné hodině, je celková úroveň výuky v 1. - 5. ročníku velmi dobrá.

Matematika

Hospitace se uskutečnily ve čtyřech hodinách matematiky, ve kterých vyučovali tři vyučující. Ve způsobu vedení pedagogického procesu byly zjištěny rozdíly vyplývající z pojetí a organizace výuky. V jednom případě učitel neměl odbornou způsobilost pro výuku matematiky, jeho odborná způsobilost pro fyziku je blízká matematice, proto tento nedostatek neměl podstatný vliv na kvalitu výuky. Ve třech ze čtyř sledovaných hodin probíhala výuka v kmenových třídách, jedenkrát v učebně, která je zároveň poloobornou pracovním pro chemii. Učebny poskytovaly podnětné a esteticky působící prostředí. Žáci pracovali s kvalitní řadou učebnic, které byly v hodinách účelně využívány. Psychohygienické zásady byly ze strany vyučujících uplatňovány rozdílně v jednotlivých hodinách, což souviselo i s formami a metodami práce se žáky.

Formy a metody výuky se ve sledovaných hodinách projevovaly v závislosti na zkušenostech, i na jejich pedagogickém nasazení a elánu. Ve dvou ze sledovaných hodin byla zřetelnou prioritou zdařile aplikovaná komunikativní orientace s dostatečným střídáním činností i se zařazením oddechových relaxačních pasáží. Tyto hodiny odpovídaly především po metodické stránce všem požadavkům na moderní, komunikativně zaměřenou výuku, s prostorem pro samostatné učení. Žáci prožívali radost z výsledků své práce, měli evidentně pozitivní vztah k předmětu, samostatně dokázali zevšeobecňovat a formulovat závěry. Měli možnost volit si individuální tempo, v případě potřeby se radit s učitelkou, kooperovat se spolužáky a v určitých okamžicích se v rámci intenzivní učební činnosti pohybovat po třídě. Učitelka využívala přirozené soutěživosti žáků, respektovala věkové zvláštnosti dětí. Ve zbývajících dvou hodinách převažovalo tradiční pojetí výuky charakterizované zejména frontálností. Vyučovací čas byl málo využit, přestože žáci pracovali se zaujetím, bylo tempo hodin většinou pomalé. Kladem hodin (až na jednu výjimku) byla přehledná struktura a zřetelné formulování cílů a programů hodin na jejich začátku.

Hodnocení klasifikací se v žádné ze sledovaných hodin nevyskytovalo, ve všech hodinách se

jednalo o orientační opakování a procvičování učiva probraného v uplynulých hodinách. Slovní hodnocení bylo přiměřené, vyučující využívali v dostatečné míře motivujícího dopadu pochvaly. Komunikace se žáky ze strany vyučujících byla kultivovaná a neformální, jejich vztah k žákům byl velmi přátelský a partnerský. Žáci bez obav vyslovovali vlastní názory. Vyučující dbali, aby žáci pochopili učivo, flexibilně reagovali na zjištěné nedostatky při ověřování učiva.

Žáci školy se pravidelně účastní matematické olympiády, Pythagoriády a matematické soutěže Klokánek.

Pro výuku matematiky byly v hospitovaných hodinách příznačně výše popsané rozdíly v pojetí vyučovacího procesu. Celkově byla výuka matematiky hodnocena jako velmi dobrá.

Dějepis

Členění jednotlivých témat ve všech ročnících druhého stupně bylo v souladu s učebními osnovami. Zvolené výukové cíle přiměřeně zohledňovaly věkové složení žákovských kolektivů. V přípravě na výuku byly zaznamenány klasické pomůcky a využití standardního učebního materiálu. Téměř ve všech vyučovacích hodinách byly rezervy při uplatňování psychohygienických zásad, především ve způsobu organizování hodin. Výuka se stávala místy stereotypní, převládalo mluvené slovo učitelů, žáci byli většinou pasivní, minimálně opouštěli žákovská místa v lavicích.

Sledované hodiny se uskutečňovaly v kmenových třídách žákovských kolektivů. Všechny učebny se vyznačovaly čistotou, výzdoba a názorný materiál vztahující se k výuce působil podnětně. Předmět dějepis vyučují tři pedagogové, z nichž dva mají úplnou odbornou a pedagogickou způsobilost, jedna učitelka splňuje pro výuku popisovaného předmětu pouze podmínku pedagogické způsobilosti. Chybějící odborná způsobilost však neovlivnila kvalitu výuky a práci se žáky. Využití didaktické techniky absentovalo ve všech hodinách dějepisů.

Použité formy a metody práce v hodinách byly rozdílné. Pokyny všech vyučujících byly při výkladu nové látky jasné, srozumitelné a mnohdy i rozšiřující nad rámec stanovený osnovami. V některých zhlédnutých hodinách se objevilo využití vztahových příčin a souvislostí za pomoci mezipředmětových struktur. U všech pedagogů převládalo ve větší či menší míře frontální pojetí vedení výuky formou řízeného rozhovoru. Výjimkou byla velmi dobrá výuka v šestém ročníku, která se vyznačovala zapojením většiny žáků do vyučovacího procesu, za použití rozšiřujících učebních pomůcek (školního dějepisného atlasu, nástěnné dějepisné mapy) a zpestřováním zábavnějších forem se soutěživými prvky.

Vstupní i průběžná motivace se ve sledovaných hodinách objevovala částečně. V osmých ročnících se vyskytovaly příklady z praktického života v podobě názorných ukázek historických památek či připomenutí historických souvislostí. Většinou byla respektována zásada přiměřenosti, učitelé neopomínali žáky kladně povzbuzovat k další školní práci. Hodnocení známkou se objevilo ve dvou hospitovaných hodinách. Žákům byly zadány klasickým způsobem otázky u tabule, ostatní žáci sledovali odpovědi, popřípadě doplnili neúplnou odpověď spolužáka. Závěry hodin většinou postrádaly shrnutí sdělených cílů na začátku vyučovacích jednotek. K rozvoji komunikativních dovedností docházelo ojediněle. Způsob komunikace mezi učiteli a žáky byl kultivovaný.

Výuka dějepisů byla průměrná, s pozitivními a negativními zjištěními přibližně v rovnováze.

Hodnocení kvality vzdělávání

Na základě hodnocení kvality vzdělávání v 1. - 5. ročníku, matematiky a dějepisu na druhém stupni bylo plánování a příprava výuky převážně velmi dobré, personální podmínky výuky dobré, v materiálních a zejména psychohygienických podmínkách ve sledovaných předmětech byly konstatovány rezervy. Organizační struktura hodin byla rozdílná, celkově měla průměrnou úroveň. Motivace a hodnocení žáků stejně jako interakce a komunikace měly převahu pozitiv.

Celkově byla kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PRÁCE ŠKOLNÍ DRUŽINY

Podmínky výchovně vzdělávací činnosti

Ve školní družině (dále jen ŠD) pracují 3 vychovatelky odborně a pedagogicky způsobilé s více než desetiletou praxí, což se pozitivně odráží na kvalitě vzdělávací práce.

Bezproblémový chod každého oddělení zabezpečují vychovatelky s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro práci ve školní družině, jedna z nich je zároveň vedoucí vychovatelkou. Celkem je zapsáno 71 dětí 1. - 3. tříd. Přijímány jsou pouze děti zaměstnaných matek. Provozní doba je stanovena po dohodě se zřizovatelem od 6 do 16 hodin. Mimo ranní a odpolední činnost poskytuje své služby pro dělené hodiny některých předmětů 1. - 3. tříd v době prvních dvou hodin vyučování. Vychovatelky vedou kroužky „Zpíváme s kytarou“ (19 dětí z 2. - 5. tř.) a „Zobcová flétna“ (7 dětí z 1. tříd). Poplatek za ŠD je stanoven zřizovatelem na 35,-- Kč měsíčně.

Prostorové podmínky však nedovolují rozvinout všechny možnosti. V případě, že je přítomen nadpoloviční počet přihlášených dětí, chybějí místa pro práci i hru. Uspořádání nábytku je z uvedeného důvodu nepodnětné, orientace stolků a židliček ke zdi znemožňuje komunikaci, není vymezeno místo na ukládání aktovek, chybí místo pro spontánní tvořivost a vytváření koutků pro hry. V místnostech je k dispozici pouze jedno umývadlo. Vybavení pomůckami a materiálem je skromné, avšak účelné a dětem volně dostupné. Výzdoba aktuálními dětskými pracemi zpříjemňuje jinak velmi stísněné prostředí. Jistou kompenzací je možnost využívání velké školní zahrady a sadu, přiléhajících k budově.

Režim dne a program dle přehledů výchovně vzdělávací práce odpovídají požadavkům na práci ŠD i zásadám psychohygieny. Omezené prostorové možnosti předurčují k maximálnímu pobytu venku. Pitný program je zajištěn pouze nápojovým automatem nebo možností zakoupení nápojů u provozních zaměstnanců. V průběhu inspekce tato nabídka nebyla plně využívána.

Hodnocení kvality řízení

Pro školní družinu není zpracována koncepce rozvoje. Dle vyjádření ředitele je hlavním cílem rekonstrukcí získat prostory pro její činnost. Rámcový plán ŠD, obsahující hlavní akce roku (např. karneval, soutěže, výlety, výuku na dětském dopravním hřišti ap.- převážně mimo prostory ŠD) je součástí celoročního plánu práce školy. Jiná další ustanovení - např. hlavní úkoly jednotlivých činností ŠD nebo návaznost činnosti ŠD na výuku - plán neobsahuje. Vychovatelky ŠD zpracovávají rámcové týdenní plány, přístupné rodičům dětí. Některé akce jsou předem prodiskutovány na provozní poradě (v loňském školním roce 3 porady) a řediteli školy je předána jejich písemná příprava. Sestavení rozvrhu hodin, plánu akcí a odpovědnost za

provoz družiny spadá do povinností vedoucí vychovatelky. Ta je členkou vedení školy.

Samostatná část plánu školy je věnována ŠD i v oblasti organizace a kontroly. Zásady provozu stanovuje „Provozní řád ŠD“. Jeho ustanovení odpovídají stávajícím podmínkám, v době inspekce byl dodržován a zveřejněn. Rozpis služeb vychovatelek umožňuje zajistit bezproblémový provoz včetně vedení zmíněných zájmových kroužků. Kontrola činnosti ŠD spadá do kompetence ředitele. Plán kontrolní činnosti ji uvádí, není ale prokazatelná. Jak vyplynulo z rozhovorů, ředitel má o činnosti ŠD přehled, zná její potřeby a problémy. Výsledkem je mimo jiné také postupná obnova vybavení a pomůcek, poskytování příležitosti pro další vzdělávání vychovatelek i přiznávání nenárokových složek mzdy. Vychovatelky i ředitel vnímají podle vlastního vyjádření školní družinu jako rovnoprávnou součást školy.

Povinná dokumentace ŠD i další vnitřní dokumentace ŠD je vedena přehledně a úplně.

Organizace a průběh výchovně vzdělávací činnosti

Po 2 dny byly hospitovány 2 oddělení ŠD. V pracovní náplni družiny byly střídány rekreační, odpočinkové i zájmové činnosti, odpovídající potřebám dětí a požadavkům pedagogiky volného času s ohledem na denní dobu i návaznost na vyučování. Při hospitaci ranních činností převládaly zájmové aktivity dle výběru dětí, omezené prostorovými možnostmi. Při dělených hodinách byly zvoleny odpočinkové činnosti, volné malování a hry, doprovázené u mladších dětí motivační četbou. Ve zklidňujících závěrech hodin byly použity kvízové hry, které motivovaly děti k dalšímu vyučování. Vychovatelky přebírají děti ihned po ukončení výuky. Při společném stolování v malé, vkusně upravené školní jídelně byly sledovány vžité návyky. Chování dětí bylo přirozené, klidně akceptovaly obsluhu i pokyny vychovatelek. Středeční odpoledně je vždy pouze rekreační. V den inspekce se uskutečnil zájezd do lesů poblíž Chrudimi, obohacený připravenými poznávacími soutěžemi a hrami. Převážná část další sledované odpolední náplně družiny byla věnována společné zájmové a rekreační činnosti na zahradě. Děti se s radostí účastnily připravených her přiměřených věku, některé mohly zvolit volný program. Příznačné pro všechny sledované aktivity bylo uplatnění zásad dobrovolné účasti a citlivé možnosti výběru z nabízených soutěží. Závěr odpoledního programu v družině byl věnován odpočinkové a zájmové činnosti. V průběhu konání inspekce probíhal kroužek „Zpíváme s kytarou“. Jeho program je vedoucí vychovatelkou připravován s ohledem na zásadu obsahové přitažlivosti a zájmovosti, účastnily se ho i děti, které nejsou zapsány ve ŠD. Příprava na vyučování není ve ŠD obvyklá i vzhledem k prostorovým podmínkám.

V činnosti ŠD byly patrné zažité návyky soužití. Žáci komunikovali bez zábran s vychovatelkami, mezi sebou i s inspektory ČŠI. Při činnostech dostávaly dostatek příležitostí k uplatnění vlastních názorů, výtvarná činnost (koláže z papírových obrázků) byla ponechána zcela na jejich fantazii. Vzniklé práce byly bezprostředně vystaveny. Odlišný byl přístup jednotlivých vychovatelek při vstupování vlastní účasti do spontánních a samostatných činností žáků. Celkově převládaly velmi příjemné vztahy mezi vychovatelkami a dětmi i dětmi navzájem.

Nebyly pozorovány žádné negativní vztahy nebo známky šikany. Z rozhovoru s vedoucí vychovatelkou vyplynulo, že vychovatelky mají povědomost o jejich příznacích a snaží se jí předcházet především jasným dodržováním zásad přátelského a kamarádského chování.

Celkové hodnocení podmínek, kvality řízení, organizace a průběhu výchovně vzdělávací činnosti školní družiny.

Pouze vyhovující podmínky pro práci ŠD jsou vyvažovány převahou pozitiv, zjištěných v organizaci a průběhu výchovně vzdělávací činnosti. Řízení a kontrola ŠD jsou na velmi dobré úrovni. Celkově je školní družina velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Stávající ředitel školy pracuje ve funkci od 27. srpna 1997. Koncepční záměry školy jsou vymezeny na základě rozboru podmínek a potřeb školy, přičemž respektují finanční možnosti zřizovatele. Jsou reálné a svědčí o odpovědném přístupu ředitele školy k plánovaným úkolům. Prioritou je uskutečnit půdní vestavbu v budově „B“ (první stupeň), při které je plánováno navýšení výukových prostor o 3 kmenové učebny, odbornou pracovnu, kabinet, doposud chybějící šatny, školní knihovnu a čítárnu. Současně je zamýšlena i výstavba školního hřiště.

Vedení školy vypracovalo velmi podrobný dokument „Výchovně vzdělávací plán školy pro školní rok 2000 - 2001.“ Zde jsou jasně a adresně specifikovány konkrétní úkoly pro pedagogické pracovníky školy. Splnění plánovaných úkolů je vedením školy sledováno, vyhodnocováno a v případě potřeby jsou přijímána i konkrétní opatření. Učitelům je umožněna kooperace při tvorbě plánů i koncepce školy. Veřejnost je seznamována se záměry školy prostřednictvím poradního sboru rodičů, Rada školy ustanovena nebyla.

Organizace výchovně vzdělávacího procesu i provozu školy vychází z výše citovaného dokumentu. Kompetence, práva a povinnosti pedagogických pracovníků, třídních učitelů, vedoucích pracovníků a provozních zaměstnanců stejně tak jako zásady řízení školy a principy hodnocení, jsou zakotveny ve „Vnitřním řádu školy.“ Velmi dobrá spolupráce vedení školy s poradními orgány, zejména s pedagogickou radou, s předmětovými komisemi, s výchovnou poradkyní a třídními učiteli účinně zabezpečuje organizování výchovně vzdělávacího procesu.

Informovanost pracovníků školy je zajišťována pravidelným konáním pedagogických, provozních a operativních porad a informační nástěnkou v kanceláři školy. Žáci jsou seznamováni s důležitými informacemi prostřednictvím třídních učitelů. Vnější informační systém je založen na pravidelných schůzkách rodičů, na individuálním kontaktu třídních učitelů s rodiči. V dostatečné míře jsou také využívány žákovské knížky.

Povinná dokumentace školy je vedena, avšak v této oblasti shledala inspekce nedostatky.

Při kontrole protokolů o opravných zkouškách a protokolu o komisionální zkoušce chybělo na dokumentech razítko školy a podpisy ředitele. Komisionální přezkoušení žáka třetího ročníku ve školním roce 1999/2000 z českého jazyka se konalo 23. června 2000, tj. ještě před vydáním vysvědčení, tím byl porušen § 11 odst. 3 vyhlášky MŠMT č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Tato zkouška obsahovala mimo jiné i učivo, které neodpovídá požadavkům třetího ročníku „Co by měl žák umět“, schváleného vzdělávacího programu Základní škola čj. 16847/96-2 a Úpravám a doplňkům základní pedagogické dokumentace vzdělávacího programu Základní škola ze dne 25. srpna 1998 pod čj. 25 018/98-22. Tím je porušen § 3 odst. 1 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Škola se velmi aktivně a úspěšně prezentuje na veřejnosti nejen v ryze sportovních odvětvích, ale i v řadě technických a humanitně zaměřených soutěžích. Širokou nabídkou volitelných předmětů (informatiku, sportovní výchovu, domácnost, seminář ze společensko-vědních předmětů, technické kreslení, konverzace v anglickém a německém jazyce a výtvarné činnosti) využívají žáci v 7. - 9. ročníku, kdy je každý žák zařazen podle zájmu do dvou z nich. Největší zájem mají žáci o výuku informatiky, která se praktikuje v moderně vybavené učebně s 10 počítači a možností třikrát týdně využívat internet. V této učebně pracují i učitelé s integrovanými žáky.

Výroční zpráva o činnosti školy má analytický a hodnotící charakter, představuje pro pracovníky, žáky školy i pro veřejnost zdroj informací o aktuálním stavu školy a o plánech na její další rozvoj. Vzhledem k tomu, že její součástí je i příloha jmenného seznamu integrovaných žáků včetně stanovené diagnózy, došlo k porušení § 38a odst. g zákona

č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků je vedením školy podporováno, ačkoli přináší zvýšené finanční nároky. Kritéria pro hodnocení pedagogů zahrnují široké spektrum činností a aktivit, k přehodnocování osobních příplatků probíhá v půlročních intervalech.

Ředitel školy má zpracovaný pololetní rámcový plán kontrolní činnosti, zaměřený především na kvalitu práce pedagogů, na vedení pedagogické dokumentace, na kontroly a dodržování zásad bezpečnosti práce a požární ochrany a na operativní kontroly provozu ve školní budově. Provedená zjištění jsou analyzována, ale ČŠI shledala, že z nalezených nedostatků nejsou účinně vyvozovány závěry. Součástí kontroly je i hodnocení úspěšnosti žáků v soutěžích.

V rámci orientační inspekce byli také osloveni rodiče žáků formou dotazníků (viz příloha), ve kterých byla činnost školy z velké části hodnocena velmi dobře. Vyskytly se připomínky k absenci šaten na prvním stupni a na dodržování norem porcí jídel ve školní jídelně.

Hodnocení kvality řízení

Plánování školy je na velmi dobré úrovni, organizace výchovně vzdělávacího procesu má stanovená jasná pravidla, umožňují řediteli účinné řízení, ale v této oblasti byla konstatována jak pozitivní tak i negativní zjištění, je průměrné. Vedení a motivování pracovníků je velmi dobré. Vedení školy má vytvořen systém kontrol, který poskytuje potřebnou zpětnou vazbu, kontrolní mechanismy jsou průměrné.

Celkově je řízení školy systematické, má průměrnou úroveň.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Problematika šikanování na škole

Cílem této části inspekce bylo zjistit, jak je škola připravena chránit své žáky před šikanováním.

1. Vyskytuje se na škole šikanování? Jestliže ano, reflektují pedagogové jeho přítomnost?

Šetření bylo provedeno orientačně na vzorku čtyř tříd druhého stupně.

V 1. skupině 5 žáků z 20, tj. 25 % vypovědělo, že je šikanováno spolužáky ve třídě. Dva z nich navíc uvádějí, že jsou šikanováni i žáky ze školy, a jeden přiznává šikanování dětmi z jiné školy.

Ve 2. skupině 3 žáci z 22, tj. 13,6 % vypovědělo, že je šikanováno. Popis odpovídá psychickému šikanování.

Ve 3. skupině vyplnilo dotazník 17 žáků a pouze jeden žák uvedl, že je šikanován. Uvedená podoba šikanování má psychický charakter. Individuální rozhovory se žáky 3. skupiny nasvědčují, že aktuálně prožívají vztahy ve třídě jako bezpečné a uspokojivé. Všichni, kromě jednoho žáka vyjádřili se situací plnou spokojenost.

Ve 4. skupině uvedli 3 žáci z 15, tj. 20 %, že jsou psychicky šikanováni (posměch, pomluvy, ponižování, ignorování, nadávky).

Závěr

Šikanování na škole existuje. Z průzkumu na vzorku ve čtyřech třídách byly získány varující signály. Z celého vzorku všech čtyř tříd celkem 12 žáků uvedlo, že je šikanováno.

Tyto výsledky jsou v rozporu s hodnocením situace 22 pedagogy. Z tohoto počtu 17 z nich se

domnívá, že šikanování není aktuální problém a na škole se vůbec nevyskytuje. Zbývající respondenti včetně ředitele a zástupkyně ředitele výskyt odhadují na ojedinělé případy.

2. Jaká je připravenost pedagogů na řešení šikanování?

Připravenost pedagogů k řešení šikanování byla posouzena prostřednictvím dotazníku šikanování - forma pro pedagogy a následně u některých z nich doplňujícím strukturovaným rozhovorem.

Dotazník vyplnilo celkem 22 respondentů. Uvedenými metodami bylo zjištěno poměrně široké spektrum výsledků vztahující se ke druhému úkolu inspekce. Nicméně závěr je jednoznačný. Všichni pedagogové jsou prakticky nedostatečně připraveni na řešení problémů šikanování.

Závěr

Pedagogové včetně ředitele, zástupkyně ředitele a výchovné poradkyně nejsou připraveni poskytnout účinnou první pomoc při šikanování. Všechny postupy obsahují hrubé chyby. V rozporu s tímto zjištěním je sebehodnocení pedagogů. Vesměs se domnívají, že jsou na řešení šikanování připraveni částečně.

Všichni pedagogové vyjma jednoho vidí šikanování obecně jako velmi závažný problém a jsou motivováni při jeho případném výskytu nekompromisně zasáhnout.

3. Co udělalo vedení školy, aby ochránilo děti před šikanováním?

Vedení školy již započalo provádět některé preventivní aktivity směřující k zajištění ochrany dětí před šikanováním.

- odebrání časopisu Rodina a škola, kde je zpracován cyklus o šikanování,
- přednášku k problematice šikanování, kterou provedl pracovník OÚ z odd. sociální prevence,
- školní řád obsahuje pravidlo proti šikanování,
- rozhovor třídních učitelů se žáky svých tříd o problematice šikanování,
- besedy se žáky o šikaně v občanské nauce a v rodinné výuce,
- ovlivňování vztahů mezi žáky ve výuce,
- snahu jednoho pedagoga proměňovat vztahy mezi žáky prostřednictvím komunikativních kruhů.

Závěr

Škola realizovala některé preventivní aktivity, které jsou v současnosti spíše výjimečné. Zjištěné skutečnosti - nepřipravenost pedagogů řešit šikanování, varující výskyt šikanování ve zkoumaném vzorku - jsou totiž na většině škol podobné, proto je nutné zasadit je do širšího kontextu v celé republice. Z uvedeného hlediska nepříznivá situace v ZŠ Školní náměstí nepřesahuje průměrnou normu. Nicméně je důležité, aby škola pokračovala v nastoupené cestě a vytvořila ucelený systém prevence šikanování.

Vedení školy poskytlo příznivé podmínky pro provedení šetření problematiky šikanování. Po předběžném projednání zprávy s vedením školy byla navržena opatření vstřícně přijata. Ředitel a další členky vedení projeví maximální zájem o nápravu nepříznivé situace.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT o zařazení školy do sítě čj. 1503/99 ze dne 1. září 1999
- Vzdělávací program Základní škola včetně Úprav a doplňků schváleného MŠMT dne 30. dubna 1996 pod čj. 16 847/96-2 s platností od 1. září 1996
- Úpravy a doplňky vzdělávacího programu Základní škola ze dne 25. srpna 1998 čj. 25 018/98-22 s platností od 1. září 1998
- Tematické plány vyučujících pro školní rok 2000/2001
- Výroční zpráva školy za školní rok 1999/2000
- Rozvrhy hodin a přestávek pro školní rok 2000/2001
- Vnitřní řád školy vydaného dne 4. září 2000
- Výchovně vzdělávací plán školy pro školní rok 2000/2001
- Plán hospitací na 1. pololetí školního roku 2000/2001
- Koncepce školy
- Protokoly komisionálních zkoušek za školní rok 1999/2000
- Záznamy z pedagogických rad
- Kniha úrazů
- Výchovně vzdělávací plán integrovaných žáků pro školní rok 2000/2001
- Třídní knihy v hospitovaných třídách
- Třídní výkazy vybraných tříd
- Katalogové listy vybraných tříd
- Podkladová inspekční dokumentace základní školy (materiál ČŠI vyplněný ředitelem školy)
- Dotazník pro ředitele před inspekcí (materiál ČŠI vyplněný ředitelem školy)
- Týdenní plány ŠD
- Přehledy výchovně vzdělávací práce ve školní družině (SEVT 49 1851)
- Záznamy o práci v zájmovém útvaru
- Sešit Porady ŠD
- Zápisní lístky (SEVT 49 1840)
- Docházkový sešit (SEVT 49 1831)
- Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1999-2000 z 30. června 2000
- Hospitační záznamy školních inspektorů
- Výběr sešitů a žákovských knížek v hospitovaných předmětech
- Dotazník pro rodiče
- Dotazníky k šikaně

ZÁVĚR

Při inspekční činnosti nebylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

Na základě popsaných skutečností při orientační inspekci vyplývá, že kvalita vzdělávací činnosti a řízení školy je v souhrnu průměrná.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Zuzana Hamanová	Mgr. Zuzana Hamanová v. r.
Členové týmu	Mgr. Vladimír Bláha	Mgr. Vladimír Bláha v. r.
	Mgr. Věra Rečlová	Mgr. Věra Rečlová v. r.
	Mgr. Vladimír Tomek	Mgr. Vladimír Tomek v. r.

V Chrudimi dne 27. listopadu 2000

Přílohy

- Dotazník pro rodiče

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: ..7. prosinec 2000.....

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Jiří Loukota	Mgr. Jiří Loukota v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	01-01-02	101 003/01-5111
Zřizovatel	01-01-02	101 004/01-5111

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
20.prosinec 2000	101 288/00-5111	Připomínky byly podány